

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego

w Katowicach

RECENZJA

osiągnięć wskazanych we wniosku Pani dr Anny Paras, w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Zlecniodawca: Rada Dyscypliny Sztuk Muzycznych Akademii Sztuki w Szczecinie, na podstawie Uchwały z dn. 28. października 2024 r. w sprawie powołania Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr Annie Paras w dziedzinie sztuki dyscyplinie sztuki muzyczne.

Podstawowe dane o Habilitantce:

Pani dr Anna Paras jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach (2001r.) w klasie fortepianu prof. Józefa Stompla oraz kameralistyki prof. Teresy Baczewskiej. W roku 2017 uzyskała stopień doktora sztuk muzycznych w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku na podstawie dysertacji : „Eklektyzm struktur brzmieniowych na przykładach sonat na altówkę i fortepian Rebeki Clarke i Arnolda Baxa” przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Hanny Holeksy. W latach 2001-2008 dr Paras rozpoczyna pracę w Akademii Muzycznej w Katowicach (akompaniator na Wydziale Instrumentalnym oraz nauczyciela fortepianu na Wydziale Kompozycji i Dyrygentury), a od roku 2008 podejmuje trwającą do dziś współpracę najpierw ze Szczecińską filią Akademii Muzycznej w Poznaniu następnie Akademią Sztuki, początkowo na stanowisku starszego wykładowcy, a od roku 2017 adiunkta. Pani Anna Paras współpracowała również ze szkolnictwem muzycznym niższego szczebla – w latach 2001-2008 z Zespołem Szkół Muzycznych im. Kilara w Katowicach, a od roku 2008 z Zespołem Szkół Muzycznych w Szczecinie w charakterze nauczyciela fortepianu, zespołów kameralnych oraz akompaniator.

Ocena Autoreferatu:

Dokumentacja przedłożona przez dr Annę Paras zasługuje na wielkie uznanie. Całość stanowi wyczerpujące kompendium wiedzy dotyczące habilitantki, przygotowane w sposób klarowny, dokładny, spójny, kompletny, umożliwiający łatwe i szybkie odnalezienie wszystkich niezbędnych informacji. Bardzo ciekawa jest również opisowa część dotycząca zarejestrowanych przez habilitantkę utworów, która pomaga w percepcowaniu twórczości Romana Statkowskiego, ale także wiele mówi o estetycznych i artystycznych zapatrywaniach Pianistki na szeroko pojętą sztukę, w której, jak sama pisze: „zawsze poszukiwała platońskiej Triady: Dobra, Prawdy i Piękna”.

Ocena osiągnięć artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny - art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Jako zrealizowane oryginalne osiągnięcie naukowe Pani dr Anna Paras wskazała dwie płyty z muzyką Romana Statkowskiego zarejestrowane dla wytwórni Acte Préalable.

Pierwsza z nich to „*Roman Statkowski Piano Works 3*” nr APO0536 – realizatorem nagrania, masteringu i montażu był Piotr Grinholc, a producentem Jan Jarnicki.

Na płytę składają się następujące solowe utwory fortepianowe:

1. *Krakowiak – Reverie op.23 no.2*
2. *Oberek op.22*
3. *Dumka*
4. *Mazurki op. 24*
5. *Nieśmiertelnik op.19*
6. *Krakowiak op.23 no.4*

Pierwszym utworem zarejestrowanym na płycie jest *Krakowiak – Reverie op.23 no.2*, który od razu przykuwa uwagę słuchacza wyjątkową dbałością o każdy szczegół muzyczny – począwszy od frazowania, umiejętności budowania i utrzymywania napięcia po wyjątkową precyzję pedalizacyjną (tak podkreślaną przez Habilitantkę w Autoreferacie), która ma ogromne znaczenie dla tworzenia specyficznego charakteru miniatury, a przede wszystkim uwypuklenia metroritmiki Krakowiaka. Również *Oberek op.22* dzięki wyrazistej, konsekwentnie realizowanej artykulacji oddaje niepowtarzalność formy i charakteru dedykowanego temuż tańcowi. *Dumka* wykonana jest z elegijną rzewnością, która nigdy nie przekracza granic dobrego smaku, a uzyskiwana jest autonomicznym prowadzeniem narracji/frazy w poszczególnych głosach/rękach. *Mazurki op. 24* (parafrazując Platoniejsze idee prawdy, piękna i dobra) to prostota, przejrzystość i świeżość. Pianistka, w tych miniaturach, przykuwa moją uwagę właściwym dramaturgiczno – agogicznym rozplanowaniem budowania formy, dyspozycją czasem, artykulacją, a wreszcie „zgrabnością” konstrukcji (świetne oktawy w Mazurku e-moll). Bardzo ujął mnie również dbałością o detale Mazurek a-moll. *Nieśmiertelnik op.19* to, moim zadaniem, egzemplifikacja świadomości Habilitantki muzycznego konstruktów, który absorbuje i wykorzystuje z wielką precyzją i pokorą kompozytorskie zapisy i wskazówki. Chopinowski charakter Moderato (przypominający wstęp Ballady f-moll) buduje Pianistka swobodnym przeplataniem i snuciem się poszczególnych głosów, a Schumannowskie, wielogłosowe Allegro tempestuoso przeprowadzone jest w piękny, klarowny sposób. Gra Pani Anny Paras ujmuje mnie wielką kulturą, szlachetnością, dojrzałością i smakiem, w żadnym momencie, oczywiście jako subiektywny odbiorca, nie miałem wrażenie jakiegokolwiek przesady dynamicznej, agogicznej czy stylistycznej. Pianistka dysponuje bardzo dobrym warsztatem, który skutecznie wykorzystuje do tworzenia ciekawych, różnorodnych, „autonomicznych” muzycznych „obrazów” bo tak wydaje mi się najlepiej określić miniatury zarejestrowane na płycie „*Roman Statkowski Piano Works 3*”. Najlepszym podsumowaniem nagrania niech będzie cytata z Autoreferatu Habilitantki: „Podczas przygotowania materiału do nagrań starałam się niezwykle precyzyjnie zadbać o wierność zapisowi nutowemu, a jednocześnie uwzględnić charakter i nastrój kompozycji z zachowaniem stylistyki epoki”. To bez wątpienia Pani Paras się udało.

Drugą płytą wskazaną przez Habilitantkę, jako osiągnięcie stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny, jest płyta również z kompozycjami Romana Statkowskiego, tym razem w „odsłonie” kameralnej - *Works for Violin and Piano* nr APO0537 zarejestrowana z Panem Natanem Dondalskim - skrzypce. Realizacji nagrania oraz masteringu i montażu dokonał Piotr Grinholc.

Na płytę składają się następujące utwory:

1. A une Blonde
2. A une Brune op.32
3. Alla Cracovienne op.7
4. Romance op.17
5. Serenade op.17
6. Elegie op.17
7. 3 Mazurki op.8
8. Dumka
9. Triste Berceuse op.34
10. Oberek op. 34

Z wielkim zainteresowaniem wysłuchałem nieznanych mi miniatur Statkowskiego zapoznając się z muzyczną propozycją duetu Dondalski/Paras, którą odebrałem jako kreatywne partnerstwo dwóch osobowości potrafiących się wzajemnie stymulować i inspirować. Spójność interpretacyjnej narracji i wyrazowej koncepcji słyhać chociażby w wykonanym z wielką kulturą i smakiem A une Brune op.32. Bardzo podoba mi się też finezyjny, dowcipny wstęp fortepianu w Alla Cracovienne, który określa i determinuje charakter i atmosferę całej miniatury. Jedynie w Romance op. 17 mam nieodparte (oczywiście subiektywne) wrażenie zagonienia, nerwowości pewnej „krótko oddechowej” frazy, a może jest to po prostu Romans namiętny i burzliwy (osobiście wolę Romance bardziej moderato niż agitato) – co ciekawe w momentach kiedy Pianistka zostaje sama tempo narracji staje się znacznie spokojniejsze - mnie osobiście dużo bliższe. W Serenadzie (z tego samego opusu) Habilitantka potrafi przykuć uwagę swoim krótkim solowym wstępem czy łącznikami potrafiąc dysponować piękną barwą, dedykowaną, specyficzną atmosferą uzyskiwaną plastyczną, różnorodną artykulacją. Płytę zamyka efektowny, brawurowo i witalnie wykonany Oberek.

Płyta Works for Violin and Piano Statkowskiego przygotowana i zrealizowana jest z wielkim pietyzmem i dbałością o szczegóły. Na podkreślenie zasługuje także wielka rola i znaczenie kameralnego partnera Pani Paras – Natana Dondalskiego, którego kreatywność i elastyczność pozwalają na stworzenie spójnej, artystycznej propozycji.

Kończąc ocenę wskazanych przez Habilitantkę dwóch płyt CD chciałbym zauważyć, że Pani Anna Paras jest pianistką wszechstronną, artystycznie dojrzałą i ukształtowaną dla której *clou* interpretacyjnego odczytania dzieła stanowi supremacja dotarcia do jego emocjonalno – wyrazowego sedna. Gra Pani Paras, w moim odczuciu, znamionuje osobę skromną, z pokorą poszukującą właściwego zrealizowania kompozytorskiego zapisu. Obydwie płyty zasługują na wysoką ocenę – jako słuchacz mam wielką satysfakcję „odbiorczą”, a muzyczna propozycja Habilitantki przekonała mnie do zainteresowania się twórczością Romana Statkowskiego.

Ocena osiągnięć artystycznych, dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych: Działalność artystyczna Pani Anny Paras jest wszechstronna. Po doktoracie Habilitantka wykazała 39 koncertów na których prezentowała różnorodny repertuar – od solowych recitali z muzyką Chopina i Statkowskiego, przez kameralne koncerty z utworami Brahmsa, Beethovena, Schumanna, Poulenca, Clark, Szostakowicza, Ravela, Tansmanna, Żeleńskiego, Chaczuriana, Milhauda, Janačka, Francka, Hubaya, Baxa, Bacewicz, Szymanowskiego etc. po wykonanie Podwójnego Koncertu d-moll F. Mendelssohna na skrzypce, fortepian i smyczki (N.Dondalski- skrzypce) z Filharmonią Koszalińską. W dorobku fonograficznym Pani Paras wykazała 8 płyt z bardzo ciekawym repertuarem. Habilitantka nagrała m.in. Sonaty skrzypcowe Elgara, Enescu, Żeleńskiego, Rutkowskiego, utwory kameralne Śmietanańskiego czy pieśni Loewego. Wszystkie te rejestracje zaliczyć można jako osiągnięcia artystyczne o znaczącym wkładzie w rozwój dyscypliny sztuk muzycznych. Ważną częścią

artystycznego dossier Pani Paras jest działalność w charakterze akompaniatora – towarzyszenie uczniom czy studentom w konkursowych zmaganiach dostrzegana była wielokrotnie przez jury – Habilitantka otrzymała wiele nagród i wyróżnień (Poznań, Legnica, Szczecin, Szczecinek, Gdańsk, Zielona góra, Konin) za swoją kreatywną „pianistyczną współpracę”. Również praca pedagogiczna w Szkole Muzycznej im. Nowowiejskiego w Szczecinie na stanowisku nauczyciela dyplomowanego wielokrotnie uhonorowana została nagrodami Dyrektora Szkoły oraz Indywidualnymi Nagrodami CEA, a rywalizacja konkursowa uczniów dr Paras kilkunastokrotnie doceniana była wyróżnieniami i nagrodami. Dopełnieniem dokonań dydaktyczno – naukowych Habilitantki są przeprowadzane kilkakrotnie kursy dla nauczycieli szkół muzycznych, wykłady oraz udział w pracach jury konkursów regionalnych i ogólnopolskich.

Dokonując krótkiego regime dokonań Habilitantki stwierdzam, że działalność artystyczną i dydaktyczną dr Anna Paras cechuje wielkie zaangażowanie, pasja, konsekwentny artystyczny rozwój pogłębiany muzycznym researchem owocującym przywróceniem do publicznego obiegu wielu mało znanych i wykonywanych dzieł czego znakomitą egemplifikacją jest przedstawione do recenzji osiągnięcie artystyczne, które określić można jako „Statkowski Rediscover”.

Konkluzja :

Stwierdzam, że dr Anna Paras bez zastrzeżeń spełnia warunki do nadania stopnia doktora habilitowanego określone w art.219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.). Uznaje Wniosek Habilitantki o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne za w pełni zasadny.

Wniosuję do komisji Habilitacyjnej o podjęcie uchwały popierającej wniosek dr Anna Paras o nadanie stopnia doktora Habilitowanego.

